

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 26/2-76-7063

Chișinău

5 iulie 2023

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul articolului 74 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 453 din 05 iulie 2023.

Responsabil de prezentare în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Educației și Cercetării.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege (în limba română - 1 filă, în limba rusă - 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română - 4 file, în limba rusă - 5 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (3 file);
4. Sinteza obiecțiilor și propunerilor (26 file);
5. Tabelul comparativ (5 file);
6. Raportul de expertiză al Centrului Național Anticorupție (5 file);
7. Avizele Ministerului Justiției (3 file);
8. Alte avize (36 file).

Secretar general adjunct al Guvernului

Igor PȘENICINÎ

Ex: Iulia Mihalachi
022 250-287

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>219</u>		
"05"	<u>07</u>	<u>2023</u>
Ora		

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 453

din 5 iulie 2023

Chișinău

Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004.

Prim-ministru

Contrasemnează

DORIN RECEAN

Ministrul educației
și cercetării

Anatolie Topală

Ministrul justiției

Veronica Mihailov-Moraru

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare
al Republicii Moldova nr. 259/2004**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 58-66, art. 131), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolele 5, 6 și 7 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 5.** Cercetare fundamentală

Cercetare fundamentală – activitate teoretică și/sau experimentală întreprinsă pentru a obține noi cunoștințe despre fundamentele subiacente fenomenelor, precum și faptelor observabile, fără a avea în vedere vreo aplicație sau o utilizare specială.

Articolul 6. Cercetare aplicată

Cercetare aplicată – investigație originală întreprinsă pentru a obține cunoștințe noi, orientată spre o țintă sau un obiectiv practic specific.

Articolul 7. Dezvoltare experimentală

Dezvoltare experimentală – activitate sistematică, bazată pe cunoștințe obținute din cercetare și experiență practică, generatoare de cunoștințe suplimentare, care urmărește obținerea de noi produse sau procese ori îmbunătățirea substanțială a produselor sau a proceselor existente.”

2. Se completează cu articolul 7¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 7¹.** Sistemul de cercetare-dezvoltare

Sistem de cercetare-dezvoltare – ansamblul organizațiilor de drept public și de drept privat și unităților de cercetare și inovare fără personalitate juridică care au ca domeniu de activitate cercetarea-dezvoltarea.”

3. Articolul 9 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 9.** Expertiză

Expertiză – evaluare a programelor, propunerilor de proiecte, rezultatelor proiectelor la partea de excelență științifică, actualitate, perspectiva pentru implementare, precum și argumentarea costurilor solicitate pentru realizare.”

4. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 13.** Finanțarea instituțională în domeniile cercetării și inovării

(1) *Finanțare instituțională* – finanțare acordată din bugetul de stat organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării, inclusiv

instituțiilor de învățământ superior public, pentru menținerea și dezvoltarea infrastructurii publice din domeniile cercetării și inovării și pentru cheltuielile de personal, fiind corelată cu resursele umane, infrastructura de cercetare și performanța instituțională.

(2) Mijloacele financiare destinate finanțării instituționale a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării se alocă anual, prin legea bugetului de stat, și se distribuie de către organul central de specialitate al statului care asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării, prin intermediul fondatorilor organizațiilor din domeniile cercetării și inovării.

(3) Finanțarea instituțională se efectuează în baza solicitărilor organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării și a avizului Consiliului Consultativ pentru Știință și Tehnologie, conform metodologiei de finanțare instituțională, aprobată de Guvern.

(4) Organul central de specialitate al statului care asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării asigură transparența cu privire la alocarea finanțării instituționale.”

5. Articolul 23 va avea următorul cuprins:

„Articolul 23. Infrastructură de cercetare

(1) *Infrastructură de cercetare* – ansamblul facilităților, resurselor și serviciilor conexe necesare, utilizate de comunitățile de cercetare pentru desfășurarea activităților de cercetare în orice domeniu științific sau tehnologic, precum și pentru stimularea inovării în domeniile lor.

(2) Infrastructura de cercetare include: echipamente (sau seturi de instrumente) științifice importante; resurse bazate pe cunoștințe, cum ar fi colecțiile, arhivele sau datele științifice; infrastructuri electronice, cum ar fi sistemele de date și informatice și rețelele de comunicare, precum și orice altă infrastructură unică, esențială pentru atingerea excelenței în cercetare și inovare.

(3) Accesul la infrastructura de cercetare finanțată din fonduri publice este asigurat oricărui subiect al domeniilor cercetării și inovării, în baza regulamentului intern al organizației din domeniile cercetării și inovării.”

6. Articolele 27 și 28 vor avea următorul cuprins:

„Articolul 27. Programul național în domeniile cercetării și inovării

(1) Programul național în domeniile cercetării și inovării (în continuare – *Program național*) este principalul document de politici prin care Guvernul stabilește prioritățile și obiectivele de dezvoltare în domeniile cercetării și inovării pe termen mediu și asigură sincronizarea cu programul strategic de dezvoltare a țării, cu strategiile sectoriale și cu programele-cadru de cercetare ale Uniunii Europene.

(2) Programul național este elaborat de organul central de specialitate al statului care asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării și este aprobat de Guvern.

(3) Implementarea Programului național se realizează prin finanțare instituțională și finanțare prin competiții de proiecte din domeniile cercetării și inovării, care corespund priorităților strategice de dezvoltare aprobate de Guvern.

Articolul 28. Evaluare

(1) *Evaluare* – proces de apreciere multicriterială și sistematică a capacităților și performanțelor organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării și a personalului științific și științifico-didactic al acestora, în vederea îndeplinirii misiunii asumate, organizat de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare. Evaluarea este efectuată de evaluatori naționali și/sau internaționali, pe baza metodologiei de evaluare, aprobată de Guvern, elaborată în conformitate cu standardele și bunele practici europene și internaționale în domeniu.

(2) Finalitatea evaluării organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării este clasificarea acestora pe niveluri de performanță și capacitate, care se iau în considerare la stabilirea finanțării instituționale.”

7. Se completează cu articolul 60¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 60¹. Consiliul Consultativ pentru Știință și Tehnologie**

(1) Consiliul Consultativ pentru Știință și Tehnologie este un organ de consultanță pe lângă organul central de specialitate responsabil de elaborarea politicilor în domeniile cercetării și inovării.

(2) Consiliul Consultativ pentru Știință și Tehnologie oferă consultanță pentru dezvoltarea și finanțarea sistemului de cercetare și dezvoltare. Din componența sa fac parte reprezentanți ai organelor centrale de specialitate ale statului, personalități științifice recunoscute național/internațional.

(3) Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Consultativ pentru Știință și Tehnologie și componența acestuia se aprobă de către autoritatea administrației publice centrale responsabilă de elaborarea politicilor în domeniile cercetării și inovării.

(4) Componența nominală a Consiliului Consultativ pentru Știință și Tehnologie se actualizează la necesitate, dar nu mai rar decât o dată la patru ani.

(5) Activitatea în calitate de membru al Consiliului Consultativ pentru Știință și Tehnologie nu este remunerată.”

8. Articolul 92 se completează cu litera o¹) cu următorul cuprins:

„o¹) asigură integritatea și etica activităților de cercetare-inovare, în conformitate cu codurile de bune practici naționale și internaționale;”.

9. La articolul 95 alineatul (1), litera h) va avea următorul cuprins:

„h) instituție de învățământ superior și unități de cercetare și inovare fără personalitate juridică din cadrul acesteia;”.

10. Se completează cu articolul 95¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 95¹. Unitatea de cercetare și inovare fără personalitate juridică**

Unitatea de cercetare și inovare fără personalitate juridică este o subdiviziune structurală din cadrul instituției de învățământ superior:

- a) este constituită în temeiul prezentului cod și conform cartei universitare;
- b) are un regulament intern de organizare și funcționare în cadrul persoanei juridice și o denumire proprie, are autonomie în stabilirea subiectelor de cercetare, cu excepția celor în domeniul militariei;
- c) dispune de personalul prevăzut la art. 97 alin. (1);
- d) evidența veniturilor și cheltuielilor realizate de către unitatea de cercetare și inovare fără personalitate juridică este ținută separat în cadrul contabilității instituției de învățământ superior, cu excepția celor în domeniul militariei.”

11. La articolul 105, alineatele (1), (2), (5) și (6) vor avea următorul cuprins:

„(1) Pentru ocuparea funcției de cercetător științific stagiar sunt necesare studii superioare de licență sau echivalente, în cazul studiilor integrate și aptitudini de cercetare.

(2) Pentru ocuparea funcției de cercetător științific, candidatul trebuie să dețină studii superioare de master sau echivalente și să prezinte publicații în reviste științifice de specialitate.”;

„(5) Pentru ocuparea funcției de cercetător științific principal sunt necesare: titlu științific de doctor habilitat în profilul postului și/sau titlu științifico-didactic de profesor universitar și/sau titlu de profesor cercetător, vechime în muncă în domeniile cercetării și inovării, în țară sau străinătate, de cel puțin 10 ani.

(6) Pentru ocuparea funcției de consultant științific sunt necesare: titlu de membru titular sau de membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei și/sau titlu științific de doctor habilitat și/sau titlu științifico-didactic de profesor universitar și/sau titlu de profesor cercetător, vechime în muncă, în țară sau străinătate, de cel puțin 25 de ani, din care 20 în domeniile cercetării și inovării și/sau în sfera științifico-didactică, precum și limita de vârstă de pensionare stabilită de legislație.”

Art. II. – (1) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile acesteia.

(2) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

Nota informativă
la proiectul de lege pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare
al Republicii Moldova nr. 259/2004

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004 este elaborat de către Ministerul Educației și Cercetării.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Elaborarea și promovarea prezentului proiect este determinată de necesitatea modificării unor prevederi în vigoare, care se conțin în legea-cadru din domeniile cercetării și inovării, în vederea modernizării cadrului normativ pentru eficientizarea sistemului național de cercetare și inovare și asigurarea nivelului necesar de stabilitate și predictibilitate a acestuia.

Proiectul nu are doar scopul de a substitui/exclude prevederile care nu au aplicabilitate practică, sau a căror conținut este depășit de situația actuală din sistemul de cercetare și inovare, dar urmărește și îmbunătățiri concrete privind funcționalitatea sistemului de cercetare și inovare, bazate inclusiv pe recomandările din Raportul „*Cu ambiție pentru transformare – Evaluarea finanțării cercetării, infrastructurilor de cercetare și legăturilor dintre știință și industrie în Republica Moldova*” (2023), realizat de un grup de experți internaționali desemnați de Comisia Europeană prin Mecanismul de sprijin al politicilor din cadrul Programului-cadru al Uniunii Europene pentru Cercetare și Inovare „Orizont Europa”, în contextul evaluării sistemului de cercetare și inovare din Republica Moldova.

Reforma în domeniile cercetării și inovării, realizată urmare a adoptării Legii nr.190/2017, a generat un șir de vulnerabilități, cele mai importante referindu-se la mecanismul de finanțare publică a sistemului de cercetare și inovare și finalitatea evaluării organizațiilor din domeniile cercetării și inovării. În acest context, proiectul conține prevederi generale privind mecanismul de finanțare publică a domeniilor cercetării și inovării, corelat cu evaluarea organizațiilor, care urmează a fi utilizată ca bază pentru acordarea componentei de performanță.

Necesitatea precizării unor atribuții ale structurilor de cercetare, mai ales în contextul aprobării Hotărârii Guvernului nr. 485/2022 cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea unor hotărâri ale Guvernului, au determinat includerea în proiect a unor norme cu referire la atribuțiile unităților de cercetare și inovare fără personalitate juridică din cadrul instituțiilor superioare de învățământ. O altă prevedere inclusă în prezentul proiect vizează modificarea condițiilor de ocupare a funcțiilor științifice în vederea atragerii tinerilor în activitatea de cercetare și inovare și oferirii unei perspective profesionale, în condițiile în care una dintre problemele sistemului de cercetare și inovare este îmbătrânirea comunității științifice.

În contextul obținerii statutului de țară candidat de aderare la Uniunea Europeană, este necesară ajustarea terminologiei utilizate în Codul cu privire la știință și inovare la terminologia utilizată în manualele metodologice acceptate la nivel internațional (Manualul Frascati), editate de către Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) și utilizate la nivelul Uniunii Europene. Modificarea propusă va conduce la o mai bună colaborare pe plan internațional, inclusiv va facilita procesul de integrare în Spațiul European de Cercetare, precum și participarea la programele internaționale din domeniile cercetării și inovării, inclusiv la Programul-cadru al Uniunii Europene pentru Cercetare și Inovare „Orizont Europa”.

De menționat că elaborarea proiectului derivă din Programul de Guvernare, fiind unul din obiectivele-cheie ale compartimentului Educație și Cercetare, și este prevăzut în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2023, act. 14.7 *“Modificarea Codului cu privire la știință și inovare în vederea eficientizării sistemului național de cercetare și inovare”*.

Totodată, în condițiile în care finanțarea proiectelor de cercetare din cadrul concursului Programului de Stat (2020-2023), care reprezintă cea mai mare pondere în finanțarea organizațiilor din domeniile cercetării și inovării, expiră la sfârșitul anului, iar selectarea și

finanțarea proiectelor din domeniile cercetării și inovării din bugetul de stat pentru următorii 4 ani se efectuează prin concurs public, anunțat de către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, în condițiile stabilite de Hotărârea Guvernului nr.382/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de finanțare a proiectelor din domeniile cercetării și inovării, concurs care necesită timp (aproximativ 6 luni), se propune intrarea în vigoare a proiectului actului normativ la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în corespundere cu alin.(3) al art. 56 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

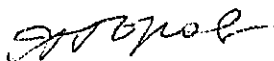
4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi ale proiectului:

- Articolele 5-7, 7¹ și 23 se expun într-o nouă redacție pentru a le aduce în corespundere cu definițiile din Manualul Frascati, editat de către Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), manualul metodologic în domeniile cercetării și inovării acceptat la nivel internațional, inclusiv la nivelul Uniunii Europene și de oficiul statistic al acesteia – EUROSTAT. Definițiile actuale au înțelesuri ambigue și creează dificultăți la evidența și raportarea diferitor activități de cercetare-inovare.
- Articolul 9 expune o noțiune mai detaliată a expertizei care constă în evaluarea programelor, propunerilor de proiecte, rezultatelor proiectelor la partea de excelență științifică, actualitate, perspectiva pentru implementare, cât și argumentarea costurilor solicitate pentru realizare.
- În articolul 13 este prezentată definiția finanțării instituționale și respectiv un nou mod de alocare a acesteia. Finanțarea instituțională se alocă pentru menținerea și dezvoltarea infrastructurii publice din domeniile cercetării și inovării și pentru cheltuielile de personal, fiind corelată cu resursele umane, infrastructura de cercetare și performanța instituțională.
- Stabilirea clară a două modalități de finanțare: finanțare instituțională și finanțare prin competiții de proiecte, cu indicarea deosebirilor între cele două și cu prevederi de asigurare a transparenței privind alocarea finanțării din bugetul de stat. Acest lucru este important în condițiile în care în anul 2023 se încheie ciclul actual de finanțare prin proiecte de cercetare (2020-2023).
- Precizarea modalității de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării. Proiectul prevede că finanțarea instituțională este corelată cu resursa umană, infrastructura de cercetare și performanța instituțională.
- Articolul 23 definește infrastructura de cercetare, și anume: ansamblu de facilități pentru desfășurarea activităților de cercetare, termen utilizat pentru a defini instalații, echipamente și/sau seturi de instrumente științifice, resurse de cunoștințe precum colecții, arhive, baze de date etc., care permit cercetătorilor desfășurarea activităților de cercetare în orice domeniu științific sau tehnologic.
- În articolul 27 cu referire la Programul național în domeniile cercetării și inovării se modifică durata de la „4 ani” la „termen mediu”, pentru a corespunde cadrului normativ național privind acest tip de documente de politici.
- Articolul 28 vine cu precizări cu referire la finalitatea procesului de evaluare a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării, organizată de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, care este clasificarea acestora pe niveluri de capacitate, luat în considerare la stabilirea componentei de performanță a finanțării instituționale.
- Articolul 60¹ introduce un organ de consultanță, Consiliul Consultativ pentru Știință și Tehnologie, pe lângă autoritatea administrației publice centrale responsabilă de elaborarea politicilor în domeniile cercetării și inovării. Consiliul oferă consultanță pentru dezvoltarea

<p>și finanțarea sistemului de cercetare și dezvoltare.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Articolul 92 se completează cu lit. o ¹⁾ pentru a sublinia atribuția organizației la asigurarea integrității cercetării. - Se modifică articolul 95 și se include articolul 95¹, ambele modificări fiind operate în vederea asigurării autonomiei unităților de cercetare și inovare, fără personalitate juridică din cadrul instituțiilor de învățământ superior. - Se modifică condițiile de ocupare a funcțiilor științifice din articolul 105 în vederea atragerii tinerilor în activitatea de cercetare și inovare și oferirii unei perspective profesionale.
5. Fundamentarea economico-financiară
Punerea în aplicare a actului normativ nu va necesita cheltuieli financiare din bugetul de stat.
6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
Proiectul se încorporează în sistemul actelor normative și nu necesită modificarea altor legi sau elaborarea unor acte legislative noi. Totodată, se pune în sarcina Guvernului ca, în termen de 6 luni, să aducă actele sale normative în concordanță cu prezenta lege, și anume modificarea Metodologiei de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării, aprobată prin hotărârea Guvernului nr. 53/2020.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Educației și Cercetării www.mec.gov.md , compartimentul Transparența decizională și pe platforma www.particip.gov.md (https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-guvernului-privind-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-codului-cu-privire-la-stiinta-si-inovare-nr2592004/10267).
În conformitate cu art. 32 și art. 34 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul a fost supus procedurii de avizare, consultare publică și expertizare.
8. Constatările expertizei anticorupție
Proiectul a fost supus expertizei anticorupție.
În Concluzia Raportului de expertiză anticorupție nr. ELO23/8823 din 23.06.2023, este menționat că proiectul legii pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004 a fost elaborat de către Ministerul Educației și Cercetării, în scopul modificării unor prevederi în vigoare din Codul cu privire la știință și inovare, în vederea modernizării cadrului normativ pentru eficientizarea sistemului național de cercetare și inovare, și asigurarea nivelului necesar de stabilitate și predictibilitate a acestuia.
În cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă.
Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la îmbunătățirea funcționalității sistemului de cercetare și inovare, în contextul evaluării sistemului de cercetare și inovare din Republica Moldova.
9. Constatările expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene
Proiectul nu intră în categoria actelor normative care necesită expertiza de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene.
10. Constatările expertizei juridice
Proiectul a fost supus expertizei juridice în cadrul procesului de avizare. Informația referitoare la concluziile expertizei juridice a fost inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la prezentul proiect de hotărâre.
11. Constatările altor expertize
Proiectul nu a fost supus altor expertize.

Ministru

Anatolie TOPALĂ